

Τα συνδικάτα αντιμέτωπα με νέες προκλήσεις

Συνδικάτα & νέες τεχνολογίες

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ

- ▶ *Συνδικάτα και ΤΠΕ : προκλήσεις και ευκαιρίες*
- ▶ *Εργασία στις ψηφιακές πλατφόρμες : «υβριδικές» μορφές εργασίας και συνδικαλιστική δράση των εργαζομένων στις ψηφιακές πλατφόρμες*
- ▶ *Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN): η συμβολή των συνδικάτων για έναν νέο ηθικό τεχνολογικό σχεδιασμό και μια ηθική χρήση της TN στον κόσμο της εργασίας*

Συνδικάτα και ΤΠΕ : προκλήσεις και ευκαιρίες

ΤΠΕ και συνδικαλιστική ανανέωση : αισιόδοξες προσεγγίσεις

- ▶ *μετάδοση πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο, ανεκτίμητη για κινητοποίηση*
- ▶ *ευαισθητοποίηση των εργαζομένων σε σχέση με εργατικά ζητήματα,*
- ▶ *προσέγγιση δυνητικών μελών και συμμάχων,*
- ▶ *οργάνωση και διεξαγωγή εκστρατειών,*
- ▶ *δημοκρατία και η συμμετοχή*
- ▶ *διαμόρφωση (ενός αισθήματος) κοινότητας*
- ▶ *δράσεις αλληλεγγύης,*

ΤΠΕ και συνδικαλιστική ανανέωση : αισιόδοξες προσεγγίσεις

- ▶ ΤΠΕ = ταχύτερες, φθηνότερες & μεγαλύτερο αντίκτυπο από τα παραδοσιακά μέσα συνδικαλιστικής επικοινωνίας, επιτρέποντας να ξεπεραστούν τα προβλήματα του χρόνου, του χώρου και της απόστασης
- ▶ → ψηφιακές/ διαδικτυακές μορφές επικοινωνίας και διάχυσης της πληροφορίας αναδιαμορφώνουν τις χρονικές και χωροταξικές διαστάσεις της συνδικαλιστικής συμμετοχής και ενεργοποίησης

ΤΠΕ και συνδικαλιστική ανανέωση : αισιόδοξες προσεγγίσεις

- ▶ νέα κανάλια για συζήτηση και διατύπωση απόψεων → αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ των μελών→αλλαγές σε θεμελιώδεις τρόπους δράσης, ακόμη και στην ιδιότητα του μέλους.
- ▶ Ακόμα και εάν η δομή και λειτουργία ενός συνδικάτου διευκολύνουν τη δημοκρατία και τη συμμετοχή των μελών, η φωνή των εργαζομένων μπορεί να παρεμποδίζεται από τους πρακτικούς περιορισμούς που επιβάλλει η εργασιακή τους ζωή (λ.χ. ο φόρτος εργασίας) ή το περιορισμένο ενδιαφέρον τους για το συνδικάτο
- ▶ Σε ένα σωματείο του οποίου τα μέλη είναι διάσπαρτα, συχνά οι ευκαιρίες για διαζώσης διάλογο είναι αρκετά περιορισμένες και ενδέχεται τα μέλη να έχουν ελάχιστες ευκαιρίες να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες με άλλα μέλη ή συνδικαλιστικά στελέχη τα οποία είναι γεωγραφικά διασκορπισμένα.
- ▶ διαδίκτυο : ευκαιρία για αλληλεπίδραση→
 - ▶ να βελτιώσει το αίσθημα του ανήκειν και της δέσμευσης στο ίδιο το συνδικάτο.
 - ▶ ευκαιρίες για την ενίσχυση της δημοκρατίας εντός των συνδικάτων.

ΤΠΕ και συνδικαλιστική ανανέωση : αισιόδοξες προσεγγίσεις

- ▶ δυνατότητα 24ωρης πρόσβασης σε τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς online συνδικαλιστικές πηγές αυξάνει σημαντικά τον αριθμό των ανθρώπων που έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες στις οποίες είχαν προηγουμένως αποκλειστική πρόσβαση οι συνδικαλιστικοί αξιωματούχοι και ένας μικρός πυρήνας μελών των συνδικάτων.
- ▶ Με «το πάτημα ενός κουμπιού», το μέλος του συνδικάτου μπορεί δυνητικά να έχει πρόσβαση και να συγκεντρώσει μια σειρά από σχετικό υλικό για τις εργασιακές σχέσεις, το οποίο θα ήταν σχεδόν αδύνατο για τον μεμονωμένο εργαζόμενο να εντοπίσει και να συγκεντρώσει στο παρελθόν.

ΤΠΕ και συνδικαλιστική ανανέωση : αισιόδοξες προσεγγίσεις

Freeman (2005) έννοια του «ανοικτού συνδικάτου» (open source union) :

- ▶ διαδίκτυο : παρέχει πληροφορίες/υπηρεσίες στους εργαζόμενους με χαμηλό κόστος ·
- ▶ μετατρέπει την ιστοσελίδα του συνδικάτου σε μια εικονική συνδικαλιστική αίθουσα (ανταλλάσσουν πληροφορίες και απόψεις ·
- ▶ περιλαμβάνει εργαζόμενους/υποστηρικτές σε χώρους εργασίας όπου δεν υπάρχει συνδικαλιστική εκπροσώπηση ·
- ▶ παρέχει στους εργαζομένους εκπροσώπηση και υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το αν διαπραγματεύεται συλλογικά γι' αυτούς·
- ▶ ορίζει τα μέλη με ευρύτερο τρόπο από τα παραδοσιακά συνδικάτα·
- ▶ χρησιμοποιεί ΤΠΕ για να ανταποκρίνεται γρήγορα στα προβλήματα των μελών·
- ▶ αξιοποιεί διαδραστικά χαρακτηριστικά του διαδικτύου → δημοκρατία των συνδικάτων
- ▶ συνδυάζει online κοινότητες στο διαδίκτυο με δραστηριότητες εκτός διαδικτύου

ΤΠΕ και συνδικαλιστική ανανέωση : αισιόδοξες προσεγγίσεις

Freeman (2005) έννοια του «ανοικτού συνδικάτου» (open source union) :

- ▶ διαδίκτυο : παρέχει πληροφορίες/υπηρεσίες στους εργαζόμενους με χαμηλό κόστος ·
- ▶ μετατρέπει την ιστοσελίδα του συνδικάτου σε μια εικονική συνδικαλιστική αίθουσα (ανταλλάσσουν πληροφορίες και απόψεις ·
- ▶ περιλαμβάνει εργαζόμενους/υποστηρικτές σε χώρους εργασίας όπου δεν υπάρχει συνδικαλιστική εκπροσώπηση ·
- ▶ παρέχει στους εργαζομένους εκπροσώπηση και υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το αν διαπραγματεύεται συλλογικά γι' αυτούς·
- ▶ ορίζει τα μέλη με ευρύτερο τρόπο από τα παραδοσιακά συνδικάτα·
- ▶ χρησιμοποιεί ΤΠΕ για να ανταποκρίνεται γρήγορα στα προβλήματα των μελών·
- ▶ αξιοποιεί διαδραστικά χαρακτηριστικά του διαδικτύου → δημοκρατία των συνδικάτων
- ▶ συνδυάζει online κοινότητες στο διαδίκτυο με δραστηριότητες εκτός διαδικτύου

ΤΠΕ και εργατικές διαφορές

- ▶ Οι περισσότερες εργατικές διαφορές υποστηρίζονται πλέον από την ηλεκτρονική επικοινωνία ως μέσο κινητοποίησης της υποστήριξης και δημιουργίας συνοχής μεταξύ των εμπλεκόμενων.
- ▶ Οι δυνατότητες των ηλεκτρονικών μορφών συνδικαλιστικής δραστηριότητας στη διεξαγωγή εργασιακών : τομείς
 - ▶ οργάνωση «πικετοφοριών στον κυβερνοχώρο: εργαζόμενοι κλείνουν ή περιορίζουν την χρήση των υπολογιστών για την προώθηση των αιτημάτων τους.
 - ▶ οικοδόμηση συμμαχιών εντός των συνδικάτων, μεταξύ διαφορετικών συνδικάτων και μεταξύ συνδικάτων και άλλων μερών που σχετίζονται με τη διαμάχη.
 - ▶ επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο & τακτική επαφή σε κάθε στάδιο της διαδικασίας διαπραγμάτευσης/ εργατικής διαφοράς, → αλληλεγγύη
 - ▶ «εκστρατείες»- μποϊκοτάζ προϊόντων/επιχειρήσεων

ΤΠΕ και εργατικές διαφορές

Taylor και Moore (2019) : απεργία εργαζομένων British Airways (2010-11)

- ▶ Συμβολή ΤΠΕ για την κινητοποίηση εργαζομένων που είναι γεωγραφικά διασκορπισμένοι και χωρίς σταθερό εργασιακό χώρο (πλήρωμα αεροσκαφών).
- ▶ ηλεκτρονική και ψηφιακή επικοινωνία : εξασφάλισε υψηλά επίπεδα συμμετοχής σε συνεδριάσεις / συγκεντρώσεις/ περιφρουρήσεις τις ημέρες της απεργίας.
- ▶ ΤΠΕ χρησίμευσαν για την προώθηση της συλλογικότητας, «επιτρέποντας στα μέλη να μοιραστούν θυμό και φόβους, ενώ ταυτόχρονα παρείχαν συναισθηματική και πολιτική υποστήριξη σε αυτό το διασκορπισμένο εργατικό δυναμικό» (Taylor & Moore, 2019, 155).
- ▶ διαδικτυακά φόρουμ =σημαντικά για προώθηση συμφερόντων πληρωμάτων καμπίνας στη διαμάχη, ως
 - ▶ πηγή πληροφόρησης απέναντι στην προπαγάνδα της British Airways
 - ▶ πλατφόρμα για συζήτηση
 - ▶ μέσο οργάνωσης των απεργιών.

Συνδικάτα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Συμβολή social media → ψηφιακό κοινό των συνδικάτων

- ▶ δυνατότητα διαδικτυακής επικοινωνίας με «άτυπα» μέλη.
- ▶ ευκαιρίες για βελτιωμένη λογοδοσία/ διάλογο μεταξύ μελών
- ▶ πλατφόρμες αυτοοργάνωσης και ad hoc δικτύωσης εκτός των επίσημων συνδικαλιστικών δομών
- ▶ διευρύνουν το κοινό πέρα από τα μέλη, τα δυνητικά μέλη ή άλλα ακροατήρια με σαφές, αναμενόμενο ή άμεσο ενδιαφέρον για συνδικαλιστική πληροφόρηση

Συνδικάτα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

καμπάνια OUR Walmart (Organization United for Respect at Walmart) : 2011 με την οικονομική στήριξη United Food and Commercial Workers - UFCW

«Η δημιουργία της OWM από την UFCW βασίστηκε στη συνειδητοποίηση ότι βραχυπρόθεσμα η παραδοσιακή συνδικαλιστική στρατηγική ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία. Το μέγεθος της εταιρείας καθιστούσε δύσκολη την πρόσβαση σε όλους τους εργαζόμενους. Η διασπορά του εργατικού της δυναμικού σε χιλιάδες εγκαταστάσεις και η επικράτηση της ιδιωτικής κυριότητας έναντι των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων επέτρεψαν στην εταιρεία να απομονώσει τις ισχυρότερες διαμαρτυρίες.».

Συνδικάτα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

- ▶ διαδικτυακή καμπάνια : Facebook/εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα (WorkIt),
- ▶ μέσο συγκέντρωσης τεκμηριωμένων πληροφοριών και απόψεων που προκύπτουν από τους ίδιους τους «συνεργάτες»→ οργάνωση παράγει τα δικά της κοινωνικά δεδομένα.
- ▶ ανάπτυξη ενός αισθήματος επαγγελματικής αλληλεγγύης μεταξύ των εργαζομένων.
- ▶ Οι ηλεκτρονικές εκδόσεις : φόρο τιμής στο θάρρος των εργαζομένων, οι οποίοι παρουσιάζονται ως καθημερινοί «ήρωες» που αντιμετωπίζουν δύσκολες συνθήκες εργασίας και πολλαπλούς περιορισμούς
- ▶ OWM υπογραμμίζει τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν οι απλοί εργαζόμενοι - σε χαμηλόμισθες, δουλειές του ποδαριού - στην ομαλή λειτουργία των καταστημάτων

Συνδικάτα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

- ▶ διαδικτυακή καμπάνια : Facebook/εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα (WorkIt),
- ▶ μέσο συγκέντρωσης τεκμηριωμένων πληροφοριών και απόψεων που προκύπτουν από τους ίδιους τους «συνεργάτες» → οργάνωση παράγει τα δικά της κοινωνικά δεδομένα.
- ▶ ανάπτυξη ενός αισθήματος επαγγελματικής αλληλεγγύης μεταξύ των εργαζομένων.
- ▶ Οι ηλεκτρονικές εκδόσεις : φόρο τιμής στο θάρρος των εργαζομένων, οι οποίοι παρουσιάζονται ως καθημερινοί «ήρωες» που αντιμετωπίζουν δύσκολες συνθήκες εργασίας και πολλαπλούς περιορισμούς
- ▶ OWM υπογραμμίζει τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν οι απλοί εργαζόμενοι - σε χαμηλόμισθες, δουλειές του ποδαριού - στην ομαλή λειτουργία των καταστημάτων
- ▶ Για να οικοδομήσει αλληλεγγύη στην εργασία, η OWM υιοθετεί σκόπιμα τον οικείο και άμεσο τόνο μιας συζήτησης μεταξύ συναδέλφων, υπογραμμίζοντας τακτικά μια ορισμένη συνενοχή και μια κοινότητα εμπειριών που εμπνέει εμπιστοσύνη («Συμβαίνει συνέχεια. Αυτό συμβαίνει όλη την ώρα!», «Είναι τόσο αληθινό!», «Σου θυμίζει κάτι αυτό;»)

Συνδικάτα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

- ▶ Pasquier & Wood (2018,2) : η συμμετοχή σε συζητήσεις στο Facebook επιτρέπει να αναδειχθούν οι κοινές μεταξύ των εργαζομένων εμπειρίες και δίνει δυνατότητες για πρακτική και συναισθηματική αλληλοϋποστήριξη .
- ▶ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να υποστηρίξουν τη δημιουργία νέων μορφών συλλογικής δράσης, επιτρέποντας στους ανθρώπους να συμμετέχουν μέσω πολύ μικρών πράξεων, όπως το 'sharing', το 'liking', το 'commenting' ή το 're-tweeting'.
- ▶ Η συσσώρευση τέτοιων μικρών πράξεων συμμετοχής μπορεί να έχει σημαντικές κοινωνικές επιπτώσεις

Συνδικάτα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Τέτοιου είδους πρωτοβουλίες μπορούν να

- ▶ συμβάλουν σε υπέρβαση αρνητικών στερεοτύπων για τα συνδικάτα,
- ▶ εμπλέξουν μια νέα γενιά εργαζομένων ή γενικότερα ανθρώπους που είναι απρόθυμοι να συμμετέχουν ενεργά στα συνδικάτα (Saundry et al, 2006),
- ▶ αυξήσουν την πυκνότητα της επικοινωνίας και το επίπεδο συμμετοχής,
- ▶ βοηθήσουν στη διαμόρφωση της συλλογικής ταυτότητας,
- ▶ διευκολύνουν οργάνωση - διάδοση δράσεων «συρροής» (swarming)

«νέο δίαυλο εκπροσώπησης των συμφερόντων των εργαζομένων»

- ▶ ανταλλαγή πληροφοριών
- ▶ διατύπωση ιδεών
- ▶ ανάπτυξη αποτελεσματικών εκστρατειών σε σχέση με ειδικά ζητήματα

Συνδικάτα και ΤΠΕ : κίνδυνοι...

- ▶ πιθανή διάβρωση της προσωπικής επαφής
- ▶ αβεβαιότητα ως προς τη δέσμευση των μελών
- ▶ χάσμα γενεών/ ψηφιακές ανισότητες
- ▶ υπερφόρτωση πληροφοριών
- ▶ κίνδυνοι του απρακτιβισμού και κλικτιβισμού

Συνδικάτα και ΤΠΕ : κίνδυνοι...

- ▶ πιθανή διάβρωση της προσωπικής επαφής
- ▶ αβεβαιότητα ως προς τη δέσμευση των μελών
- ▶ χάσμα γενεών/ ψηφιακές ανισότητες
- ▶ υπερφόρτωση πληροφοριών
- ▶ κίνδυνοι του απρακτιβισμού και κλικτιβισμού

Κινηματικός Συνδικαλισμός & διαδικτυακές δράσεις όρια

- «ακτιβισμός του καναπέ» (slacktivism/ clicktivism
- ένα χωρίς κόστος αλλά αναποτελεσματικό είδος δράσης που δημιουργεί την ψευδαίσθηση μιας πολιτικής ενεργοποίησης (Pasquier & Wood, 2018) .
- τέτοιου είδους διαδικτυακά δίκτυα δεν οδηγούν στη διαμόρφωση μιας ευρείας πολιτικής ταυτότητας συμβατής με τον σύγχρονο συνδικαλισμό.
- Οι χρήστες δικτύων δεν βλέπουν τους εαυτούς τους ως μέλη μιας οργάνωσης, καθιστώντας δύσκολο για αυτά τα δίκτυα να υιοθετήσουν μια σαφή πολιτική ταυτότητα ή μια πιο ουσιαστική οργανωτική μορφή (Wood, 2015).

Συνδικαλιστική δράση και επιτήρηση

McDonald και Thompson (2016) : 3 διαστάσεις επιτήρησης διαδικτυακής δραστηριότητας εργαζομένων - στο επίκεντρο δικαστικών διαμαχών

- ▶ πρακτική της σκιαγράφησης του προφίλ του εργαζόμενου (profiling) = συλλογή πληροφοριών από τους εργοδότες μέσω διαδικτυακών μηχανών αναζήτησης ή μέσω κοινωνικής δικτύωσης, για την επιλογή υποψηφίων εργαζομένων.
- ▶ δημοσιεύσεις εργαζομένων σε κοινωνικά δίκτυα και σε σχετιζόμενα με την εργασία ιστολόγια (work blogs).
- ▶ υπερβολική προσωπική χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τους εργαζομένους κατά τις ώρες εργασίας (cyberloafing).

Συνδικαλιστική δράση και επιτήρηση

2017

ΕΔΔΑ: Bărbulescu κατά Ρουμανίας. Παρακολούθηση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας εργαζομένου εκ μέρους του εργοδότη υπό όρους <https://www.sakkoulas-online.gr/news/edda-barbulescu-kata-roumanias-parakolouthisi-ilektronikis-allilografias-ergazomenou-ek-merous-tou-ergodoti-ypo-orous/>

2007

ΕΔΔΑ: Copland v United Kingdom
[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22002-2765%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22002-2765%22]})

Συνδικαλιστική δράση και επιτήρηση

- ▶ υποθέσεις απολύσεων ή κυρώσεων εις βάρος εργαζομένων λόγω των δημοσιεύσεων που έκαναν σε σχετιζόμενα με εργασιακά ζητήματα ιστολόγια (ή διαδικτυακά ημερολόγια για την εργασία) (work blogs) ή λόγω των αναρτήσεων τους στο Facebook, το Twitter ή σε άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- ▶ Περιπτώσεις απολυμένων blogger οδήγησαν σε συζητήσεις σχετικά με την ελευθερία του λόγου στον εργασιακό χώρο, το δικαίωμα των εργαζομένων να οργανώνονται, την ελευθερία τους να κάνουν αυτό που επιθυμούν όταν βρίσκονται εκτός υπηρεσίας και τα όρια εργασιακής και ιδιωτικής σφαίρας των εργαζομένων (Schoneboom, 2010).

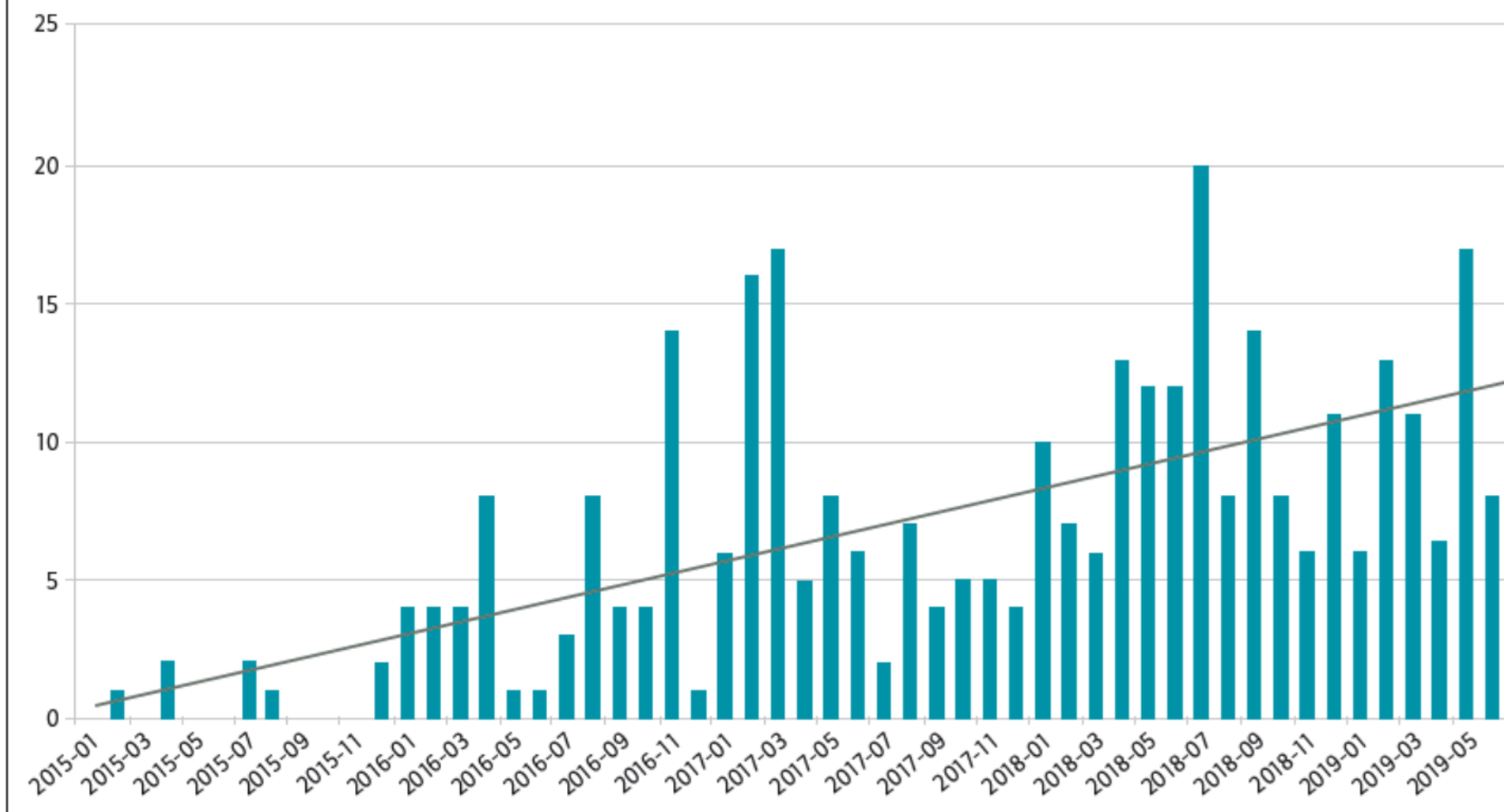
Συνδικαλιστική δράση και επιτήρηση

Taylor και Moore (2019) απεργία British Airways (BA) το 2010-11

- ▶ διοίκηση εισέβαλε σε υποτιθέμενο «ασφαλή χώρο» + χρησιμοποίησε αναρτήσεις εργαζομένων σε ιστολόγια και φόρουμ ως μέρος της αντεπίθεσής της.
- ▶ διοίκηση της BA κινήθηκε εναντίον συνδικάτου British Airlines Stewards and Stewardesses Association (BASSA), υποστηρικτών της απεργίας με μια σειρά πειθαρχικού χαρακτήρα κινήσεων που στόχευαν τη χρήση του Facebook, των δικτύων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των γραπτών μηνυμάτων
- ▶ καταγγελίες της BASSA: η BA είχε θέσει τα διαδικτυακά φόρουμ υπό παρακολούθηση για αρνητικά σχόλια που αφορούσαν την αεροπορική εταιρεία και προκειμένου να παρακολουθήσει τη διαδικτυακή συνδικαλιστική δραστηριότητα και τις αναρτήσεις των εργαζομένων
- ▶ στρατηγική «αποκεφαλισμού» της ηγεσίας του συνδικάτου : περισσότερα από 80 μέλη της BASSA τέθηκαν σε διαθεσιμότητα και 13 απολύθηκαν κατά τη διάρκεια της διαμάχης

Συνδικαλισμός στις ψηφιακές πλατφόρμες

Figure 1 Global total of platform worker protests, January 2015–July 2019 (n=324)

Source: Leeds Index.

Figure 2 Platform worker protest around the globe, January 2015–July 2019 (n=324)

Source: Leeds Index

Table 2 Causes for disputes (n=330; January 2015-July 2019)

	Global North			Global South		Latin America	Other regions	Overall
	UK and Ireland	US and Canada	Western Europe	India and Pakistan	Southern and central Africa			
Pay	31	39	15	14	5	1	11	116
Working conditions	20	15	9	2	5	12	6	69
Employment status	24	17	13	0	0	2	11	67
Regulatory issues	8	9	9	0	1	7	11	45
Union representation	2	3	7	0	0	0	2	14
Deactivation	0	0	0	0	1	1	1	3
Rating system	1	0	0	0	0	0	0	1
Other	2	1	2	2	3	4	1	15

Source: Leeds Index.

Table 3 Type of worker organisation by region (n=319; January 2015-July 2019)

	Global North			Global South			Other regions	Overall
	UK and Ireland	US and Canada	Western Europe	India and Pakistan	Southern and central Africa	Latin America		
Unofficial unions	47	21	14	12	6	13	10	123
Mainstream unions	34	22	28	3	2	1	8	98
Informal organisation (such as social networks)	1	5	2	0	2	2	3	15
Combination of unions and other actors	0	0	1	0	0	0	1	2
Uncategorised	0	5	4	2	2	6	7	26
Other	8	28	5	1	3	5	5	55

Source: Leeds Index.

Συνδικαλιστικές πρωτοβουλίες : ψηφιακές πλατφόρμες

Figure 7 Type of initiative per country

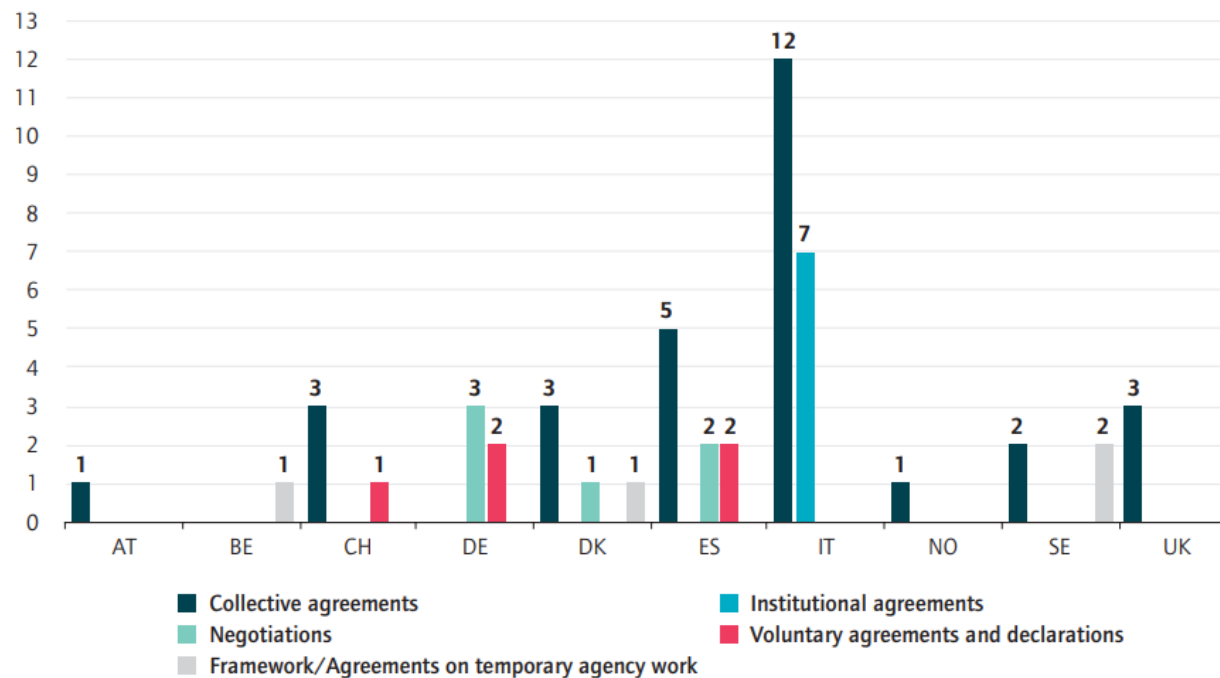

Figure 2 Geographical distribution of the initiatives

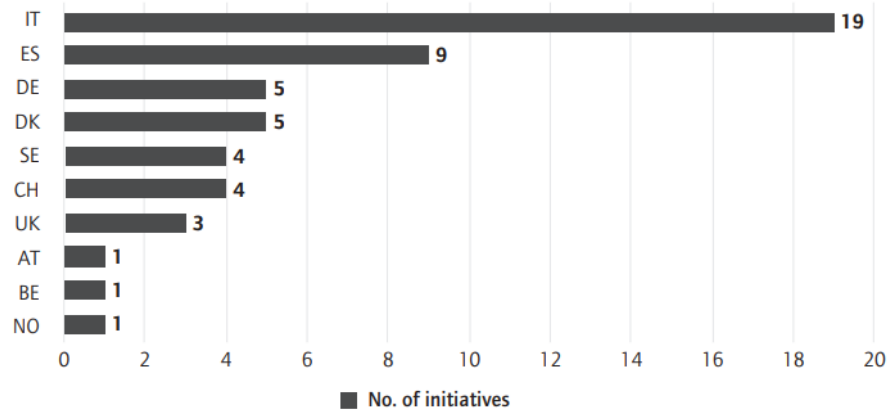
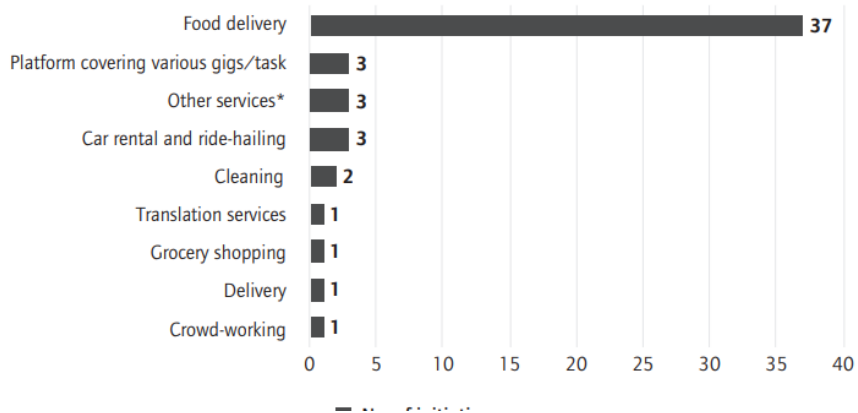
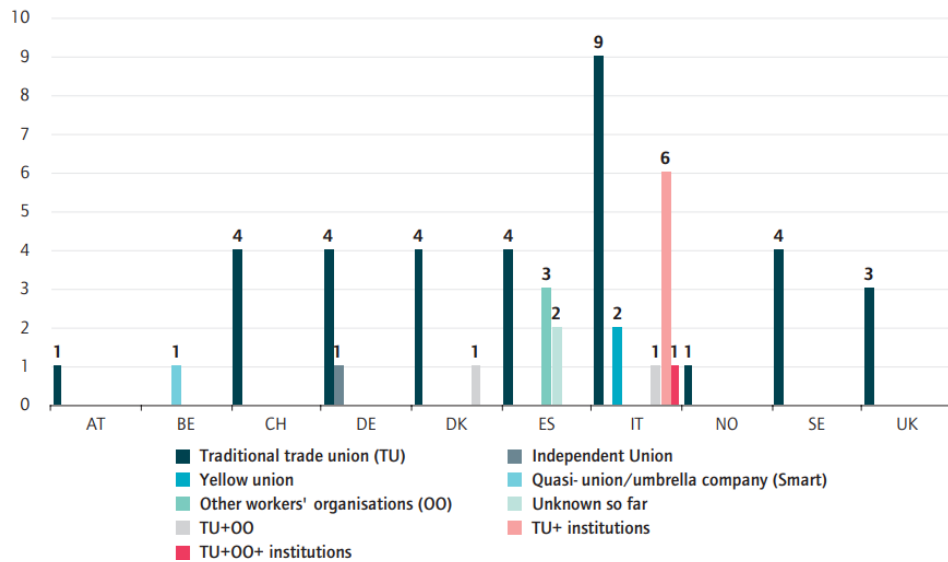

Figure 3 Industries covered (No. of initiatives)

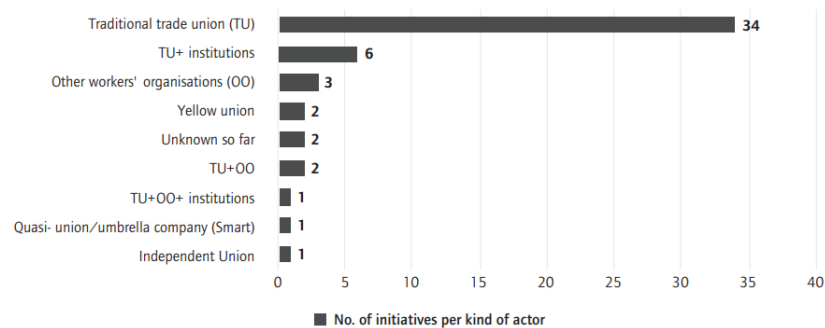
Συνδικαλιστικές πρωτοβουλίες : ψηφιακές πλατφόρμες

Figure 6 Types of union/workers' organisations and institutions involved per country

Συνδικαλιστικές πρωτοβουλίες : ψηφιακές πλατφόρμες

Figure 5 Types of trade union/workers' organisations and institutions involved (number of initiatives)

Source: Authors' elaboration

Συνδικαλιστικές πρωτοβουλίες : ψηφιακές πλατφόρμες

Figure 8 Classification of the employment relationship (ongoing and/or failed negotiations are excluded)

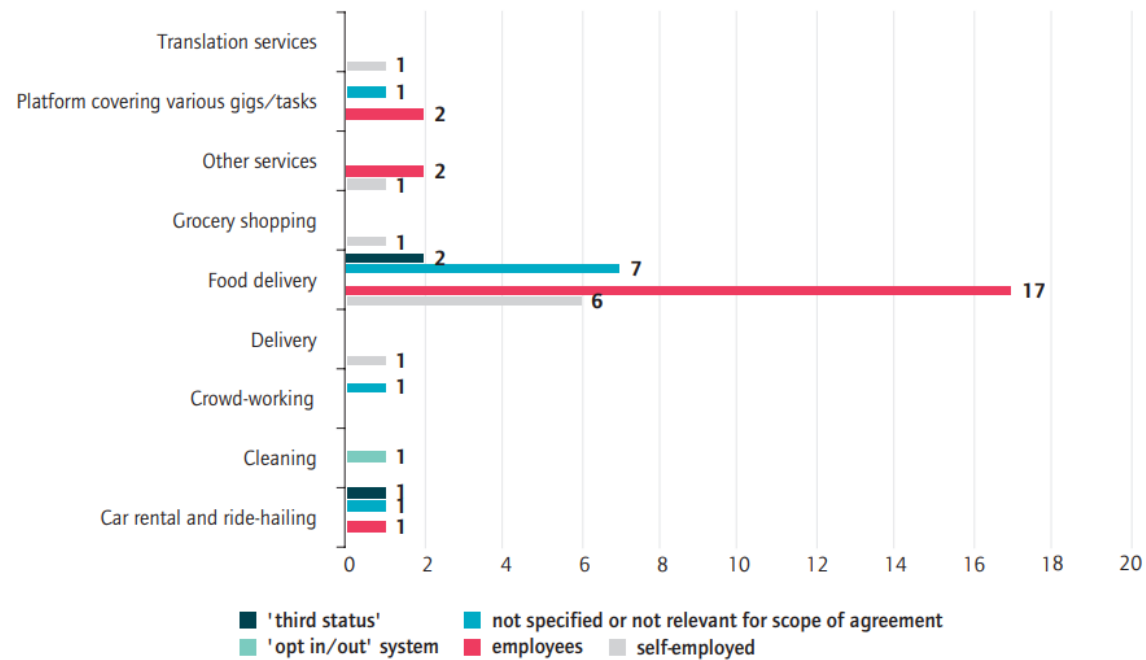

Figure 9 Initiatives addressing platform-specific issues (see Annex for more details)

Issue	Initiatives
Data portability	<ul style="list-style-type: none"> • Vocaali agreement • Bologna Charter of Fundamental Rights of Digital Workers in the Urban Context
Right to disconnect	<ul style="list-style-type: none"> • Bologna Charter of Fundamental Rights of Digital Workers in the Urban Context • Takeaway Express Spain agreement
Transparency of the algorithm	<ul style="list-style-type: none"> • Tadan agreement • Takeaway Express Spain agreement • Asoriders sectoral agreement on best practices (food delivery)
Reputational ranking systems	<ul style="list-style-type: none"> • Bologna Charter of Fundamental Rights of Digital Workers in the Urban Context • Additional agreement to the Italian NCA for logistics, freight transport and shipping (2018) • LaConsegna agreement • Montegrappa agreement • Tadan agreement • Agreement on riders' rights concluded in Italy by the Tuscany Region and CGIL, CISL, UIL
Anti-discrimination clauses/provisions	<ul style="list-style-type: none"> • Bologna Charter of Fundamental Rights of Digital Workers in the Urban Context • UGL-Assodelivery NCA • NCA regulating the activity of goods delivery on behalf of others, carried out by self-employed workers, known as riders (between CNL, FILD CONFSAI and FILD CIU) • Agreement on riders' rights concluded in Italy by the Tuscany Region and CGIL, CISL and UIL • NCA regulating the activity of goods delivery on behalf of others, carried out by self-employed workers, known as riders (between CONFael, SNALP and CONFIMITALIA) • Deliveroo – Asoriders (professional interest agreement for TRADEs) • Deliveroo – AAR (professional interest agreement for TRADEs) • Takeaway Express Spain agreement (specifically refers to gender equality) • Syndicom – Swissmessengerlogistics agreement

Συνδικαλιστικές πρωτοβουλίες : ψηφιακές πλατφόρμες

Συνδικάτα - ψηφιακές πλατφόρμες

Fair Crowd Work

Shedding light on the real work of crowd-, platform-, and app-based work

Did you know there are unions for crowdworkers?

JOIN A UNION

- ▶ πλατφόρμα Fair Crowd Work η οποία συλλέγει πληροφορίες σχετικά με την εργασία σε ψηφιακές πλατφόρμες από τη σκοπιά των εργαζομένων και των συνδικάτων και προχωρά σε αξιολογήσεις των συνθηκών εργασίας.
- ▶ Δημιουργήθηκε από την IG Metall, το αυστριακό Εργατικό Επιμελητήριο, την Αυστριακή Συνομοσπονδία Συνδικάτων και το σουηδικό συνδικάτο Unionen,
- ▶ <http://faircrowd.work/>

Συνδικάτα - ψηφιακές πλατφόρμες

- ▶ Τα τελευταία χρόνια, συνδικάτα αλλά και alt-labor οργανώσεις βρίσκονται πίσω από νέες μορφές συλλογικής δράσης και κινήματα διαμαρτυρίας μεταξύ των εργαζομένων στις πλατφόρμες αξιοποιώντας συχνά τις νέες τεχνολογίες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προς όφελος τους ή και πρακτικές όπως την μαζική αποσύνδεση από το λογισμικό (διαδικτυακή απεργία), κλπ.
- ▶ δανειζόμενα συχνά στοιχεία από τον καταναλωτικό ακτιβισμό υιοθετούν πρακτικές όπως το commercial hashtag hijacking καλώντας τους πελάτες και τους καταναλωτές να μποϊκοτάρουν τις ψηφιακές πλατφόρμες.
- ▶ αξιοσημείωτα παραδείγματα (παραδοσιακής) εργατικής δράσης, ιδίως στην εργασία κατά παραγγελία (π.χ. πλατφόρμες μεταφοράς και παράδοσης τροφίμων), όπου η γεωγραφική εγγύτητα καθιστά την οργάνωση πιο εφικτή (Aloisi, 2019; Jolly, 2018).
- ▶ Στην Ελλάδα, ενδεικτικό παράδειγμα τέτοιας δράσης μπορεί να θεωρηθεί το #cancel_efood, μια από τις πρώτες δημόσιες διαμαρτυρίες κατά των συνθηκών εργασίας στις ψηφιακές πλατφορμες, η οποία συνδύασε τη δια ζώσης κινητοποίηση με τον καταναλωτικό ακτιβισμό

3F - HILFR

The initiative started with a landmark one-year trial agreement between the Danish Union 3F and Hilfr, a Danish platform offering house cleaning services. At the signing of the agreement, Hilfr counted about 450 workers and 1,700 customers. The trial agreement covered pensions and sickness benefits, holiday pay and collectively agreed wages. When starting their cooperation [...]

ADVICE FOR SELF-EMPLOYED

Ver.di offers self-employed individuals special information, support and an opportunity to become actively involved. Concerning platform workers, the measure develops on the idea to elaborate some recommendations for action for unionists about what to do for crowd work. On the basis of a survey with unions' officials and works councils in 2016, it came out IT [...]

AGREEMENT BETWEEN BZZT AND THE SWEDISH TRANSPORT WORKERS' UNION

The agreement between the transportation (by small, electric, three-wheeled moped) start-up Bzzt and the Swedish Transport Workers' Union allows Bzzt drivers to be covered by the Taxi Agreement, which gives the workers access to the same standards as traditional taxi drivers. Unlike many platform companies, the drivers in Bzzt are offered marginal part-time contracts. The [...]

ASSOCIATION OF INTERNET WORKERS

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ χρήση TN : στον πυρήνα ενός νέου κύματος τεχνολογικών αλλαγών που εγείρουν μια σειρά από ερωτήματα
 - ▶ πώς αυτές οι νέες τεχνολογίες επηρεάζουν την εργασία και τους εργαζομένους
 - ▶ υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούν να μετριαστούν ενδεχόμενες «βλάβες»
- ▶ TN : εξαιρετικά ανατρεπτική τεχνολογία που
 - ▶ χρησιμοποιείται στις πλατφόρμες/σε συμβατικά περιβάλλοντα απασχόλησης
 - ▶ έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τους εργαζόμενους ποικιλοτρόπως

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ Η χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης για την παρακολούθηση και τη διαχείριση των εργαζομένων = αλγοριθμική διαχείριση → εφαρμογή τεχνολογικών εργαλείων και ψηφιοποιημένων συστημάτων εποπτείας για τη διακυβέρνηση και την πειθαρχία του εργατικού δυναμικού.
- ▶ συλλογή και επεξεργασία τεράστιου όγκου προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται από διαφορετικές πηγές → σχεδόν κάθε δραστηριότητα των εργαζομένων (σε απευθείας σύνδεση/εκτός σύνδεσης) υπόκειται σε παρακολούθηση και εντοπισμό → μεγεθύνει και επεκτείνει τις εξουσίες επιτήρησης και ελέγχου της διοίκησης σε βαθμό αδιανόητο στο παρελθόν.
- ▶ Τα δεδομένα αυτά γίνονται ακολούθως αντικείμενο επεξεργασίας από λογισμικό → αξιολόγηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ Kellogg, Valentine, & Christin, 2020, ο έλεγχος που ασκούν αυτές σύγχρονες τεχνολογίες στους εργαζόμενους αφορούν τη διεύθυνση, την αξιολόγηση και την πειθάρχηση (directing, evaluating and disciplining).
- ▶ έξι ειδικότερους μηχανισμούς για τον έλεγχο των εργαζομένων μέσω αλγορίθμων "6 R": για να
 - ▶ κατευθύνουν τους εργαζομένους **περιορίζοντας και συνιστώντας** (restricting and recommending)
 - ▶ αξιολογούν τους εργαζομένους **καταγράφοντας και βαθμολογώντας** (recording and rating),
 - ▶ πειθαρχούν τους εργαζομένους **αντικαθιστώντας και ανταμείβοντας** (replacing and rewarding),

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

εργαλεία TN : παρακολουθούν και να αναλύουν τη *φυσική απόδοση της εργασίας* (καταγράφοντας τον τόπο, τις κινήσεις κλπ.).

- ▶ παράδειγμα των ψηφιακών πλατφορμών, όπου smartphones, ανιχνευτές και βασιζόμενες στο GPS εφαρμογές παρακολουθούν την ταχύτητα και την τοποθεσία των ταχυμεταφορέων ή των οδηγών.
- ▶ μέσα στους χώρους εργασίας, οι εργοδότες μπορούν να καταγράφουν τις κινήσεις των εργαζομένων, τον ρυθμό εργασίας τους και τα διαλείμματά τους μέσω wearables ή "κοινωνιομετρικών badges".
- ▶ μέσω των "συνεργατικών ρομπότ" (ή "co-bots") συλλέγονται πρόσθετα δεδομένα από μηχανές που μοιράζονται τον ίδιο φυσικό χώρο εργασίας και αλληλοεπιδρούν με τους εργαζόμενους

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

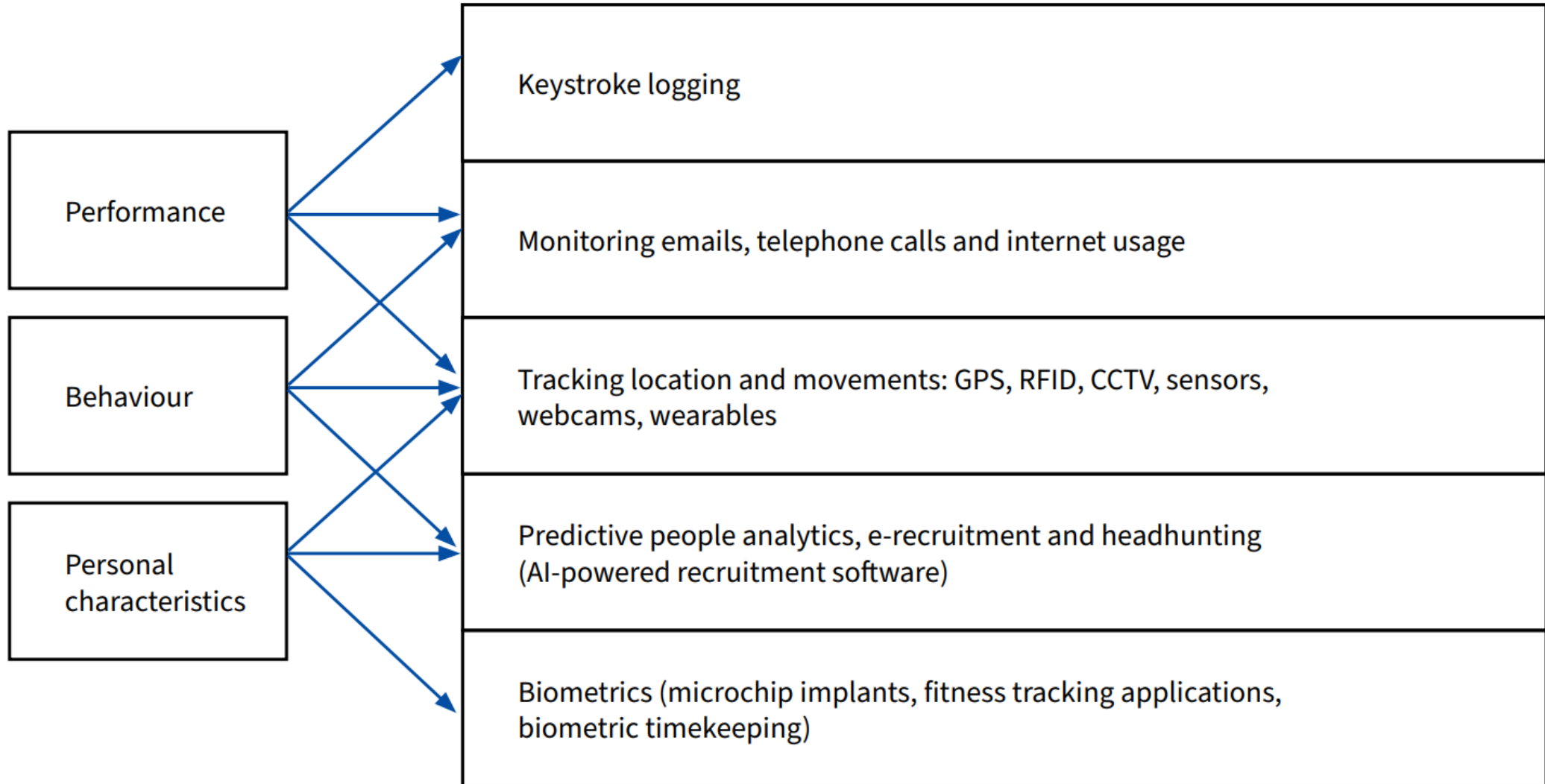
εργαλεία TN : παρακολούθηση "ψηφιακής" συμπεριφορά των ανθρώπων

- ▶ επιτήρηση στοιχείων "ψηφιακής" συμπεριφοράς (παρακολούθηση κινήσεων πληκτρολογίου, χρήσης εφαρμογών, ιστορικού διαδικτυακών αναζητήσεων..)
- ▶ πληροφορίες στο διαδίκτυο (όπως αναρτήσεις στα social media) : αναλύονται και αξιοποιούνται για την αξιολόγηση της παραγωγικότητας / συμπεριφοράς των εργαζομένων - για την πρόσληψη/ απόλυση κάποιου.
- ▶ Βιομετρικά δεδομένα : παρακολούθηση της σωματικής υγείας και της ψυχικής κατάστασης των εργαζομένων, μέσω φορητών συσκευων, "κοινωνιομετρικών σημάτων", λογισμικού αναγνώρισης φωνής.

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ εργαλεία TN : σε καθημερινές αποφάσεις στο χώρο εργασίας, υποστηρίζοντας ή αντικαθιστώντας εξολοκλήρου διευθυντικές δραστηριότητες σε σχέση με τη διαχείριση του εργατικού δυναμικού κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την πρόσληψη , την ανάθεση εργασιών την αξιολόγηση και την πειθαρχία των εργαζομένων
- ▶ Αλγοριθμική διαλογή βιογραφικών σημειωμάτων (CV screening), συστήματα αυτοματοποιημένης συνέντευξης/όπου υποβάλλονται στους υποψηφίους προηχογραφημένες ερωτήσεις χωρίς την ανάγκη ανθρώπινης παρουσίας/ σάρωση προσώπου/ αυτοματοποιημένοι έλεγχοι ιστορικού σε υποψήφιους μέσω της σάρωσης social media
- ▶ Κατανομή βαρδιών/εργαζομένων μεταξύ ομάδων ή σε διαφορετικά έργα με βάση αλγοριθμική αξιολόγηση του πού τα άτομα θα εργαστούν καλύτερα, κλπ.

Figure 5: Techniques and devices for employee monitoring and surveillance

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ)

- ▶ Uni Global Union (2021), η αλγοριθμική διαχείριση συνεπάγεται ένα τεράστιο κόστος από την άποψη
 - ▶ της αυξημένης επιτήρησης,
 - ▶ της υπονόμευσης της ιδιωτικότητας,
 - ▶ της απώλειας της αυτονομίας,
 - ▶ της υποβάθμισης των εργασιακών σχέσεων κ.ο.κ..
- ▶ Με δεδομένο ότι κάθε δραστηριότητα των εργαζομένων (σε απευθείας/εκτός σύνδεσης, υπόκειται σε παρακολούθηση/εντοπισμό→ αλγοριθμική διαχείριση = προάγγελος μιας νέας εποχής ψηφιακού τεύλορισμού : διευθυντικές εξουσίες επιτήρησης και ελέγχου μεγεθύνονται και επεκτείνονται σε πρωτοφανή επίπεδα («πανοπτικό»)
- ▶ νέος ηθικός τεχνολογικός σχεδιασμός/ηθική χρήση της ΤΝ στον κόσμο της εργασίας
- ▶ προβληματισμός γύρω από τις συνθήκες υπό τις οποίες οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποι τους μπορούν να επηρεάσουν την υιοθέτηση και τη χρήση της

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ μελέτες για τα περιθώρια παρέμβασης των συνδικάτων στις ψηφιακές πλατφόρμες: εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι τους στην αποτελεσματική άσκηση των συλλογικών τους δικαιωμάτων
- ▶ η πολυπλοκότητα των προκλήσεων που συνδέονται με αυτές τις τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένης της παρέμβασης τρίτων που σχεδιάζουν αλγόριθμους και διαχειρίζονται δεδομένα + δυσκολίας λογοδοσίας/απόδοσης ευθυνών, της αδιαφάνειας των συστημάτων διαχείρισης δεδομένων και της ανεπαρκούς εμπειρογνωμοσύνης/τεχνογνωσίας των συνδικάτων εγείρει πρόσθετες δυσκολίες.
- ▶ φόβοι ότι η επιτήρηση των εργαζομένων μέσω της TN, μπορεί δυνητικά να χρησιμοποιηθεί και για την παρακολούθηση και αποτροπή της συνδικαλιστικής δραστηριότητας

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ απαντήσεις σε διάφορα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της προσαρμογής των υφιστάμενων θεσμών ή της δημιουργίας νέων για την εξασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων.
- ▶ διάφορα μέσα σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης :
 - ▶ ήπιες συστάσεις
 - ▶ σκληρές νομοθετικές ρυθμίσεις που θεσπίζονται με ή χωρίς τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων,
 - ▶ κοινωνικό διάλογο,
 - ▶ συλλογικές συμβάσεις εργασίας (ΣΣΕ)
 - ▶ άλλες μορφές συμμετοχής των εργαζομένων
- ▶ Όμως : διάχυτη άποψη ότι η νομοθεσία με δυσκολία μπορεί να ανταποκριθεί άμεσα στις πιθανές απρόβλεπτες εξελίξεις της TN - προκρίνονται πιο ευέλικτες και αποκεντρωμένες μορφές ρύθμισης

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ Οι συνδικαλιστικές πρωτοβουλίες
 - ▶ βασική συνιστώσα προσπαθειών για διασφάλιση δικαιωμάτων εργαζομένων,
 - ▶ εφαρμογή νομικών εγγυήσεων έναντι κινδύνων αλγοριθμικής διαχείρισης,
 - ▶ κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη ηθικότερων προσεγγίσεων για συμβίωση ανθρώπων και μηχανών
 - ▶ Συνδικαλιστική παρέμβαση:
 - ▶ άσκηση πιέσεων για νομοθετικές ρυθμίσεις,
 - ▶ κοινωνικός διάλογος,
 - ▶ συλλογικές διαπραγματεύσεις και ΣΣΕ,
 - ▶ κινητοποιήσεις και απεργίες,
 - ▶ δράσεις και πρωτοβουλίες ενημέρωσης και *blaming and shaming*,
 - ▶ συνέργειες με alt-labor οργανώσεις και άλλα κοινωνικά κινήματα.
- Όχι ασυνήθιστο τα συνδικάτα να αξιοποιούν τις νέες ΤΠΕ/TN προς όφελος τους

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

Ευρωπαϊκή συμφωνία πλαίσιο για την ψηφιοποίηση

- ▶ κατευθυντήριες γραμμές για την εμπλοκή των συνδικάτων
- ▶ παρέχει καθοδήγηση για θέματα σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής, την επιτήρηση, και τη διαφάνεια, χρησιμοποιώντας τον ΓΚΠΔ ως σημείο αναφοράς,

Έμφαση σε

- ▶ κοινωνικό διάλογο στη διαμόρφωση του σχεδιασμού και της χρήσης των συστημάτων TN
- ▶ Δικαιώματα ενημέρωσης/διαβούλευσης για εργαζόμενους & εκπροσώπους τους
- ▶ τήρηση της ανθρώπινης εποπτείας επί των συστημάτων και των αποφάσεων TN.

Συνδικαλισμός και τεχνητή νοημοσύνη (TN)

- ▶ Παράδειγμα καλής πρακτικής στο πεδίο του κοινωνικού διαλόγου : «νόμος των riders» (Ley Rider) (2021) στην Ισπανία
- ▶ καρπός της τριμερούς συμφωνίας μεταξύ των συνδικάτων, των εργοδοτικών οργανώσεων και της ισπανικής κυβέρνησης.
- ▶ υποχρεώνει τις ψηφιακές πλατφόρμες να γνωστοποιούν στους εργαζόμενους πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο η TN επηρεάζει τις συνθήκες εργασίας, τις προσλήψεις και απολύσεις, καθώς και την επεξεργασία των προφίλ των εργαζομένων

Συνδικαλισμός & ΤΝ

έρευνα του FES (2024) 31 ΣΣΕ που περιέχουν διατάξεις σχετικές με την ΤΝ

- ▶ 15 Ισπανία -8 Γερμανία
- ▶ κλαδική κατανομή
 - ▶ 9 μεταποίηση
 - ▶ 6 υπηρεσίες ΤΠΕ
 - ▶ 4 χρηματοπιστωτικές /τραπεζικές υπηρεσίες και ασφάλειες.
- ▶ Κυρίως αφορούν :
 - ▶ (22) εκπαίδευση των εργαζομένων σε νέα εργαλεία ΤΝ
 - ▶ (18) συμμετοχή εργαζομένων/συνδικαλιστικών οργανώσεων στην εισαγωγή ΤΝ

Συνδικαλισμός & ΤΝ

- ▶ Γερμανία : νόμος περί εκσυγχρονισμού των συμβουλίων εργαζομένων (Betriebsrätemodernisierungsgesetz) (2021) ενισχύει τα δικαιώματά των συμβουλίων εργαζομένων όσον αφορά την εισαγωγή και την εφαρμογή της ΤΝ
 - ▶ τους δίνει το δικαίωμα να καλέσουν έναν εμπειρογνώμονα για την αξιολόγηση της αλγοριθμικής διαχείριση
 - ▶ τα ήδη υπάρχοντα δικαιώματα τους στον προγραμματισμό των διαδικασιών εργασίας, την επιλογή προσωπικού και τις ροές εργασίας ισχύουν ακόμη και αν αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές καταρτίζονται αποκλειστικά ή με την υποστήριξη της ΤΝ ή της αλγοριθμικής διαχείρισης.
- ▶ Σε ένα μέσο, κλαδικό επίπεδο η ύπαρξη ΣΣΕ «με προσανατολισμό στο μέλλον» (Zukunftstarifverträge) αν και ακόμη δεν επικεντρώνονται στην ΤΝ ή σε θέματα αλγοριθμικής διαχείρισης μπορούν να αποτελέσουν πρότυπο για τη διαχείριση τους σε επίπεδο επιχειρήσεων και κλάδων.

Συνδικαλισμός & TN

- ▶ δράσεις «απόδοσης ευθυνών και δυσφήμισης» (blaming and shaming) έναντι συγκεκριμένων εταιρειών (brand shaming), δανειζόμενα στοιχεία από τον καταναλωτικό ακτιβισμό.
- ▶ εκθέσεις της UNI Global Union (2021 & 2023) για την Amazon, την οποία η διεθνής συνδικαλιστική συνομοσπονδία καταγγέλλει ότι χρησιμοποιεί ένα από τα πιο παρεμβατικά και διάχυτα συστήματα παρακολούθησης του χώρου εργασίας (*Amazon Panopticon*)
- ▶ δημιουργία της Amazon Global Union Alliance με σκοπό τη διεκδίκηση συλλογικών διαπραγματεύσεων και την αξιοπρέπεια της εργασίας .

Συνδικαλισμός & ΤΝ

- ▶ εκθέσεις της UNI Global Union (2021 & 2023) για την Amazon, την οποία η διεθνής συνδικαλιστική συνομοσπονδία καταγγέλλει ότι χρησιμοποιεί ένα από τα πιο παρεμβατικά και διάχυτα συστήματα παρακολούθησης του χώρου εργασίας (*Amazon Panopticon*)
- ▶ δημιουργία της Amazon Global Union Alliance με σκοπό τη διεκδίκηση συλλογικών διαπραγματεύσεων και την αξιοπρέπεια της εργασίας .

Warehouse workers

71.4%

Handscanners

"They count time on breaks to the very second by means of handscanners at the work station."

- US warehouse worker

Delivery drivers

88.7%

Company apps

"If your Mentor app score is low they threaten to sanction you."

-Spanish delivery driver

Office workers

55.3%

Activity tracking software

"They monitor your down time through the programs we work with."

- US customer service worker

52.1%

Badges

"They monitor you based on badge swipes. But forget to add time spent waiting on stations, walking to different floors, and machine problems."

50.8%

GPS Devices

"The route is entirely visible to the DSP¹. They can see how long we stop at each point, can see if we have finished the tour and send us elsewhere, and can also send us warnings in

33.9%

Chime (Amazon's internal communications program)

"Going 'inactive' on chime sent my manager on a frenzy."

- US customer service worker

WORKERS' RIGHTS

UNI AMAZON GLOBAL UNION ALLIANCE

Amazon's rise to the top of the winner-take-all economy has been a call to action to labour unions around the world. We have joined together in the Amazon Global Union Alliance to fight for collective bargaining and the affirmation of the dignity of work.

FOLLOW US: [🐦](#) [f](#) [in](#) [📺](#) [📷](#)

Συνδικαλισμός & ΤΝ

- ▶ η ΤΝ έχει αρχίσει επίσης να χρησιμοποιείται από τα συνδικάτα ως εργαλείο συσπείρωσης και συλλογικής δράσης
- ▶ δημιουργία ενός chatbot (WorkIt) από την alt-labor οργάνωση εργαζομένων της Walmart (OUR Walmart : υπηρεσίες και υποστήριξη σε άτομα που εργάζονται σε επισφαλείς θέσεις εργασίας/ αυτοματοποιημένες απαντήσεις σε ερωτήσεις των εργαζομένων σχετικά με τα δικαιώματά τους

We design, develop, and deliver technology that puts power in the hands of workers.

[Learn how →](#)

Software Licensing

We partner with pro-worker organizations to leverage our suite of software applications to build worker power.

Strategy and Technical Capacity Building

We partner with pro-worker organizations to meet their technical capacity needs such as user research and rapid prototyping, product design, roadmap development and technical strategy or assessment.

Custom Software Development

We build custom applications for unions, labor centers and worker organizations to meet their specific organizing, advocacy and member services needs.

Academic / Policy Research

We partner with academic institutions and research organizations to learn about how innovation and technology can be utilized to build worker power.

Συνδικαλισμός & ΤΝ

- ▶ δικαστικές προσφυγές : δικαιώματα εργαζομένων που θίγονται από αλγοριθμική διαχείριση
 - ▶ καθεστώς απασχόλησης των εργαζομένων στις ψηφιακές πλατφόρμες
 - ▶ αλγοριθμική αδιαφάνεια
 - ▶ διακρίσεις εξαιτίας της αλγοριθμικής διαχείρισης.
- ▶ Κυρίως κατά ψηφιακών πλατφορμών αλλά και κατά εργοδοτών λόγω της εκτεταμένης χρήση της ΤΝ σε συμβατικά εργασιακά περιβάλλοντα.

Συνδικαλισμός & ΤΝ

- ▶ Για παράδειγμα, σε μια σειρά υποθέσεων ενώπιον του περιφερειακού δικαστηρίου του Άμστερνταμ, ορισμένοι οδηγοί σε δύο διαφορετικές πλατφόρμες (Uber, Ola), κατέθεσαν αγωγές σε σχέση με τα δικαιώματά τους που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ. Παρόλο που εκεί τα συνδικάτα δεν ενήργησαν ως ενάγοντες, η δικαστική διαδικασία συντονίστηκε από αυτά.
- ▶ προσφυγή των ιταλικών συνδικάτων κατά της Deliveroo στο δικαστήριο της Bologna, το οποίο έκρινε ότι ο αλγόριθμος Franck της Deliveroo οδηγεί σε έμμεση διάκριση, επιβάλλοντας «κυρώσεις» εις βάρος εργαζομένων που απουσίαζαν από την εργασία τους, μη- αποδεχόμενοι παραγγελίες, για διάφορους λόγους (συμμετοχή σε απεργία, ασθένεια., κλπ.)

Θεσμικό πλαίσιο (ΕΕ)

- ▶ AI Act:Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη : Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Μαρτίου 2024 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη (Πράξη για την Τεχνητή Νοημοσύνη) και για την τροποποίηση ορισμένων νομοθετικών πράξεων της Ένωσης (COM(2021)0206 - C9-0146/2021 - 2021/0106(COD))
- ▶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138_EL.html

Θεσμικό πλαίσιο (ΕΕ)

Συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου : *Απασχόληση, διαχείριση εργαζομένων και πρόσβαση στην αυτοαπασχόληση:*

- ▶ α) συστήματα ΤΝ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για την **πρόσληψη** ή την **επιλογή** φυσικών προσώπων, ιδίως για τη δημοσίευση στοχευμένων αγγελιών θέσεων εργασίας, την ανάλυση και το φιλτράρισμα των αιτήσεων εργασίας και την αξιολόγηση των υποψηφίων.
- ▶ β) συστήματα ΤΝ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για τη **λήψη αποφάσεων** που επηρεάζουν τους όρους των εργασιακών σχέσεων, την προώθηση ή την καταγγελία συμβατικών σχέσεων που σχετίζονται με την εργασία, για την κατανομή καθηκόντων με βάση τη συμπεριφορά του ατόμου ή τα προσωπικά γνωρίσματα ή χαρακτηριστικά, ή για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των επιδόσεων και της συμπεριφοράς των προσώπων που τελούν σε τέτοιες σχέσεις.

Θεσμικό πλαίσιο (ΕΕ)

Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης Απριλίου 2024 σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες (COM(2021)0762 - C9-0454/2021 - 2021/0414(COD))

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0330_EL.html

Η εργασία σε πλατφόρμα μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες για ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, επιτρέποντας στον εργαζόμενο να κερδίζει πρόσθετο εισόδημα μέσω δευτερεύουσας δραστηριότητας ή να απολαμβάνει κάποια ευελιξία στην οργάνωση του χρόνου εργασίας. Ταυτόχρονα, τα περισσότερα πρόσωπα που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμα έχουν άλλη εργασία ή άλλη πηγή εισοδήματος και τείνουν να αμείβονται χαμηλά, και η εργασία σε πλατφόρμα εξελίσσεται ραγδαία, με αποτέλεσμα να προκύπτουν νέα επιχειρηματικά μοντέλα και μορφές απασχόλησης που ενίοτε ξεφεύγουν από τα υφιστάμενα συστήματα προστασίας. Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό η διαδικασία αυτή να συνοδεύεται από επαρκείς διασφαλίσεις για τα πρόσωπα που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμα, ανεξάρτητα από τη φύση της συμβατικής σχέσης. Ειδικότερα, η εργασία σε πλατφόρμα μπορεί να καταστήσει απρόβλεπτο το ωράριο εργασίας και ασαφή τα όρια μεταξύ σχέσης εργασίας και αυτοαπασχόλησης, καθώς και μεταξύ των ευθυνών των εργοδοτών και των εργαζομένων. Ο εσφαλμένος χαρακτηρισμός του καθεστώτος απασχόλησης έχει συνέπειες για τα άτομα που επηρεάζει, καθώς ενδέχεται να περιορίσει την πρόσβασή τους στα υφιστάμενα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα. Οδηγεί επίσης σε άνισους όρους ανταγωνισμού εις βάρος των επιχειρήσεων που χαρακτηρίζουν σωστά τους εργαζομένους τους και έχει επιπτώσεις στα συστήματα εργασιακών σχέσεων των κρατών μελών, στη φορολογική τους βάση, καθώς και στην κάλυψη και τη βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας τους.

Θεσμικό πλαίσιο (ΕΕ)

- ▶ Η συμβατική σχέση μεταξύ της ψηφιακής πλατφόρμας εργασίας και του προσώπου που εκτελεί εργασία σε πλατφόρμα μέσω της εν λόγω πλατφόρμας τεκμαίρεται νομικά ότι αποτελεί σχέση εργασίας όταν διαπιστώνονται πραγματικά περιστατικά που υποδεικνύουν έλεγχο και διεύθυνση, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις πρακτικές που ισχύουν στα κράτη μέλη και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου. Όταν η ψηφιακή πλατφόρμα εργασίας επιδιώκει να ανατρέψει το νομικό τεκμήριο, εναπόκειται στην ψηφιακή πλατφόρμα να αποδείξει ότι η εν λόγω συμβατική σχέση δεν αποτελεί σχέση εργασίας, όπως ορίζεται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις πρακτικές που ισχύουν στα κράτη μέλη, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου.

Θεσμικό πλαίσιο (ΕΕ)

- ▶ Περιορισμοί στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω αυτοματοποιημένων συστημάτων παρακολούθησης ή λήψης αποφάσεων
- ▶ [...] Κατά τη διενέργεια[...] εκτίμησης των επιπτώσεων της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αυτοματοποιημένα συστήματα παρακολούθησης και λήψης αποφάσεων στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμα [...] ζητούν τις απόψεις των προσώπων που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμα και των εκπροσώπων τους. Οι ψηφιακές πλατφόρμες εργασίας παρέχουν το αποτέλεσμα της εκτίμησης στους εκπροσώπους των εργαζομένων.
- ▶ Διαφάνεια στα αυτοματοποιημένα συστήματα παρακολούθησης ή λήψης αποφάσεων : Τα κράτη μέλη απαιτούν από τις ψηφιακές πλατφόρμες εργασίας να ενημερώνουν τα πρόσωπα που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμα, τους εκπροσώπους των εργαζομένων σε πλατφόρμες και, κατόπιν αιτήματος, τις αρμόδιες εθνικές αρχές, σχετικά με τη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων παρακολούθησης ή λήψης αποφάσεων.

Θεσμικό πλαίσιο (ΕΕ)

- ▶ Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων λαμβάνουν πλήρεις και λεπτομερείς πληροφορίες για όλα τα σχετικά συστήματα και τα χαρακτηριστικά τους. Λαμβάνουν τις πληροφορίες αυτές πριν από τη χρήση των εν λόγω συστημάτων ή την εισαγωγή αλλαγών που επηρεάζουν τις συνθήκες εργασίας, την οργάνωση της εργασίας ή την παρακολούθηση της εκτέλεσης της εργασίας ή ανά πάσα στιγμή κατόπιν αιτήματός τους. Οι αρμόδιες εθνικές αρχές λαμβάνουν πλήρεις και λεπτομερείς πληροφορίες ανά πάσα στιγμή κατόπιν αιτήματός τους.
- ▶ Ανθρώπινη εποπτεία των αυτοματοποιημένων συστημάτων : Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ψηφιακές πλατφόρμες εργασίας εποπτεύουν και, με τη συμμετοχή των εκπροσώπων των εργαζομένων, τακτικά, και σε κάθε περίπτωση ανά διετία, διενεργούν αξιολόγηση του αντικτύπου των μεμονωμένων αποφάσεων που λαμβάνονται ή υποστηρίζονται από αυτοματοποιημένα συστήματα παρακολούθησης και λήψης αποφάσεων, τα οποία χρησιμοποιεί η ψηφιακή πλατφόρμα εργασίας, στα πρόσωπα που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμα και, κατά περίπτωση, στις συνθήκες εργασίας τους και την ίση μεταχείριση στην εργασία τους

Θεσμικό πλαίσιο (ΕΕ)

- ▶η ενημέρωση των εκπροσώπων των εργαζομένων και η διαβούλευση με αυτούς πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους ίδιους όρους με εκείνους που ορίζονται στην οδηγία 2002/14/ΕΚ όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης και διαβούλευσης.
- ▶ **Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων σε πλατφόρμες μπορούν να επικουρούνται από εμπειρογνώμονα της επιλογής τους**, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για να εξετάσουν το θέμα που αποτελεί αντικείμενο ενημέρωσης και διαβούλευσης και να διατυπώσουν γνώμη.
- ▶ **Όταν μια ψηφιακή πλατφόρμα εργασίας έχει περισσότερους από 250 εργαζομένους στο οικείο κράτος μέλος, οι δαπάνες για τον εμπειρογνώμονα βαρύνουν την ψηφιακή πλατφόρμα εργασίας**, υπό την προϋπόθεση ότι είναι αναλογικές.
- ▶ Τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν τη συχνότητα των αιτημάτων για εμπειρογνώμονες, διασφαλίζοντας παράλληλα την αποτελεσματικότητα της συνδρομής.

Χρήσιμες ιστοσελίδες ...

- ▶ <https://algorithmwatch.org/en/>
- ▶ <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bruessel/19524.pdf>
- ▶ <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bruessel/20814.pdf>
- ▶ <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/bruessel/21074.pdf>
- ▶ <https://digitalplatformobservatory.org/initiatives/>
- ▶ <https://www.eurofound.europa.eu/topic/platform-work>
- ▶ <https://www.etui.org/publications/policy-briefs/european-economic-employment-and-social-policy/a-global-struggle-worker-protest-in-the-platform-economy>
- ▶ <https://uniglobalunion.org/workers-rights/uni-amazon-global-union-alliance/>
- ▶ <https://www.workitlabs.org/>
- ▶ <https://www.etui.org/news/how-can-trade-unions-use-artificial-intelligence-build-power>
- ▶ <https://apps.eurofound.europa.eu/platformeconomydb/>
- ▶ <https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/2020/employee-monitoring-and-surveillance-challenges-digitalisation>
- ▶ <https://futureofwork.fes.de/our-projects/mapping-platform-economy>